

Posudek magisterské práce

Lucie Marková: Josef Hiršal – monografická studie

Pro svou magisterskou práci si Lucie Marková si dala za úkol pokusit se vysledovat základní životní děje a události, které se podílely na rozsáhlém a mnohvrstevném díle Josefa Hiršala a současně sledovat vývoj jeho tvorby, ať už básnické či překladatelské, rozčlenit ji a analyzovat, a tak odkrýt její zákonitosti. Je třeba už na počátku zdůraznit, že tak významné osobnosti, jakou v oblasti slovesného umění i dění představoval tento básník a překladatel v mnoha směrech mající výrazný podíl na vývoji českého básnického slova a výrazu, a přitom se stejně tak neúnavně podílející na uchování i obnovování těch základních živých tradic českého písemnictví od válečných let přes různé proměny politicko-kulturní situace, ať už v padesátých letech či v letech tzv. normalizace, nebyla dosud věnována náležitá pozornost a práce Markové je nepochybně „malou monografií“ uchovávající Hiršalův odkaz jak životní, tak umělecký.

Josef Hiršal byl neobyčejně bohatá a strhující osobnost, žijící naplno a neustále pod vnitřním tlakem, který v něm vzbuzovala jeho neutuchající vášnivá a nenasytná láska k životu a umění a z vlastní zkušenosti musím říci, že každé setkání s ním člověka nabíjelo touto jeho umělecko-životní žíznivostí, ale vždy bylo zároveň velkým poučením a obohacením nejen v oblasti umění, ale též života.

Lucie Marková se tedy při práci na své monografické nemohla opřít a nějaké rozsáhlejší studie a analýzy Hiršalova díla. Opírala se tedy, pokud jde o dění a události v básnickově životě především o dostupné prameny, obsažené v řadě Hiršalových vzpomínkových knih, napsaných s jeho uměleckou souputnicí Bohumilou Grögerovou, stejně jako o rozmluvy s ní a informace, které jí případně poskytla. V oblasti Hiršalovy básnické tvorby vycházela z vydaných Hiršalových sbírek, ať už básnických nebo tvorby pro děti, zatím musela pro rozlehlost Hiršalova díla pochopitelně ponechat stranou jeho bohatou pozůstalost, která nepochybně skrývá další velmi cenné materiály k uchopení Hiršalova životního dění i básnické tvorby.

Přesto se jí podařilo načrtnout a vykreslit přesvědčivě a plasticky Hiršalův jak životní, tak básnický portrét, zejména proto, že se při své práci opírala o poznání, že u Hiršala jako básníka tohoto typu životní dění či události a básnická tvorba spolu nedílně souvisejí, takže je sleduje paralelně a v jejím odvíjení výkladu Hiršalova díla dochází k neustálému prolínání a přelévání jednoho v druhé.

Práce je rozdělena do dvou kapitol: A. *Život a dílo Josefa Hiršala* a B. *Bibliografie díla Josefa Hiršala*. Druhá kapitola přináší doposud zřejmě nejúplnější bibliografii Hiršalova díla, navíc je rozčleněna do oddílů názorně vymezujících okruhy Hiršalova básnického, překladatelského i veřejného působení, je tedy vhodným pásmem, doplňujícím organicky první hlavní kapitolu.

První kapitolu kompozičně Marková rozčlenila celkem do devíti oddílů, které zde uvádím, aby bylo názorně vidět, jak zkomponovala tuto část své práce a současně jakou zákonitost se jí podařilo odhalit v souběhu Hiršalova života a tvorby: *Mládí a dospívání Josefa Hiršala, Počátky literární dráhy ve válečných letech, Poválečné období, Padesátá léta – ve znamení tvorby pro děti a překladu, Šedesátá léta – návrat básníka Josefa Hiršala do literatury a experimentální poezie, Pražské jaro, Sedmdesátá léta – zákaz publikační činnosti, Osmdesátá léta – období samizdatu a publikování v exilu, Tvorba a návrat k veřejnému působení po roce 1989.*

Samotné tyto oddíly jsou doplňované a členěné ještě pododdíly: rozborů Hiršalových prvních válečných básnických knih, seznámení s J. Kolářem, Bohumilou Grögerovou, setkání s Morgensternem, rozborů sbírek *Soukromá galerie* či Hiršalova aktivita s Grögerovou v oblasti mezinárodní experimentální poezie a sbírka *JOB–BOJ*, publikování v exilu – to vše se zároveň až dramaticky střídá s iršalovým životním osudem, poznamenávaným neustálou změnou zaměstnání či jeho ztrátou, přežíváním na „volné noze, obrovskou aktivitou na překladatelském poli, stejně jako s jeho neustálou přítomností už od mladých let v „zavržených“ uměleckých kruzích a jeho působením v nich.

Lucii Markové se tak podařilo ukázat hlubokou spjatost Josefa Hiršala s osudem české poválečné literatury a umění od válečných let v časovém prostoru přes půlstoletí a doložit a specifikovat na jedné straně Hiršalovu jedinečnost a na druhé straně ho představit jako jeden z typů českých básníků a umělců, kteří přes všechnu

nepřízeň časů, které prožívali, si dokázali zachovat nejen životní identitu, ale zároveň se jim podařilo v oné době ať už jakýmkoliv způsobem zúročit svůj umělecký talent, a to díky své neutuchající a až sveřepé aktivitě, pracovitosti a životnímu postoji, a tak zachovat české kultuře nejen její dědictví, které převzali, ale navíc ho i obohatit.

Doufám, že Lucie Marková bude na své „malé hiršalovské monografii“ dále pracovat, rozšíří, případně zpřesní analýzy Hiršalových básnických sbírek, zejména např. *Soukromé galerie*, stejně jako poukáže na vnitřní funkci narativní poetiky Hiršalových próz a pokusí se podrobněji ukázat a doložit nakolik Hiršalova až rozsahově neuvěřitelná, často ovšem životně nutná překladatelská činnost ovlivnila, případně však také možná zahltila jeho vlastní básnickou tvorbu. Práce Markové je velmi přehledně kompozičně vystavěna, stejně jako je napsána stylisticky čistým, živým a plastickým jazykem. Myslím, že nic nebrání tomu, aby po přepracování, doplnění atd. vyšla jako první monografie o Josefu Hiršalovi, čímž by se smazal onen dluh, který má česká literární věda k básníkovi.

Navrhuji klasifikovat práci jako výbornou.

PhDr. Vladimír Binar